
ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการทำงาน
ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE EMOTIONAL QUOTIENT AND WORK
SUCCESS OF THE SCHOOL ADMINISTRATOR THE OFFICE OF THE
EDUCATION SERVICE AREA OF KAMPHAENGPHET 1

ดิลกฤทธิ์ อภิวัฒน์สิงห์*

ผศ.อรอนงค์ แจ่มผล**

รศ.อายุวัฒน์ สว่างผล**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความฉลาดทางอารมณ์กับ
ความสำเร็จในการทำงาน ของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1
2) เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กำแพงเพชร เขต 1 โดยจำแนกตามประสบการณ์ทางการบริหาร และ วุฒิทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน
การวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา
2549 จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การ
วิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) โดยวิธีการของ Pearson ทดสอบค่าความแตกต่าง
ระหว่างค่าเฉลี่ย ของ กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ t-test แบบ Independent และ F-test

*ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา

**ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) Study the relationship between emotional quotient and work success of school administrators under the office of educational service area of kamphaeng Phet Zone 1. 2) Compare the emotional quotient of school administrators under the office of educational service area of educational service area of kamphaeng Phet Zone 1 classified by administrative experiences and educational qualifications. The sample consisted of 144 school administrators in schools under the office of educational service area of kamphaeng Phet Zone 1 in academic year, 2006. The research instrument was a questionnaire. The data analysis was done by mean, standard deviation, correlation coefficient, independent, t - test and F - test

The research findings were as follows :

1. As a whole, the emotional quotient of schools administrators under the office of educational service area of kamphaeng Phet Zone 1 was at a high level. However, intelligence aspect was the highest mean.

1.1 As a whole, the emotional quotient of schools administrators in good aspect was at a low level, whereas emotional and own needs controlling were at a high level.

1.2 As a whole, the emotional quotient of schools administrators in intelligence aspect was at a high level, and relationship was the highest mean.

1.3 As a whole, the emotional quotient of schools administrators in happy aspect was at a high level and life satisfaction was the highest mean.

2. As a whole, work success of school administrators under the office of educational service area of kamphaeng Phet Zone 1 was at a high level.

3. The relation between emotional quotient and success of school administrators under the office of educational service area of kamphaeng Phet Zone 1 found out that emotional quotient affecting work success of school administrators was significant difference at .01 level. Which were relationship and emotional and own needs controlling whereas decision and problem solving, own pride and life satisfaction was significant difference at .05 level.

4. The comparison of emotional quotient of school administrators classified by administrative experiences the difference were not statistically significant.

5. The comparison of emotional quotient of school administrators classified by educational qualification the difference were not statistically significant.

KEYWORDS: EMOTIONAL QUOTIENT AND WORK SUCCESS.

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเก่ง

1.1 ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านดี ในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง

1.2 ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านเก่ง ในภาพรวม อยู่ในระดับสูง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น

1.3 ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสุข ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความพึงพอใจในชีวิต

2. การศึกษาความสำเร็จในการทำงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับดังนี้ การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง การตัดสินใจและการแก้ปัญหา ความภาคภูมิใจในตนเอง และความพึงพอใจในชีวิต

4. ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ทางการบริหารต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : ความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการทำงาน

บทนำ

การบริหารงานในสถานศึกษา มีทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารอยู่ 4 อย่าง ได้แก่ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์และการบริหารจัดการ ซึ่งทรัพยากรทั้ง 4 อย่าง มีความสำคัญต่อผลสำเร็จของงานเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะทรัพยากรมนุษย์ หรือคน ที่เป็นตัวจักรสำคัญในการปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้น ๆ หากมีคนหรือบุคลากรที่ดี มีความรู้ความสามารถ จะสามารถนำพาองค์กรหรือหน่วยงานไปสู่ความสำเร็จ

บุคคลส่วนใหญ่มีความเชื่อว่า ผู้ที่มีระดับความสามารถทางสติปัญญาสูง จะประสบความสำเร็จในการเรียน สามารถเข้าทำงานในตำแหน่งที่ดี และมีความสำคัญต่อองค์กรได้ ทั้งนี้เพราะความสามารถทางสติปัญญาสามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณสมบัติทางการศึกษาและการปฏิบัติงานในอาชีพต่าง ๆ ได้ (Patton , 1998) แต่ในความเป็นจริง การมีความสามารถทางสติ - ปัญญาอยู่ในระดับสูง ไม่ได้เป็นหลักประกันว่าจะประสบความสำเร็จในอาชีพ (Career Success) หรือความสำเร็จในชีวิต (Life Success) เสมอไป (วีระวัฒน์ ปันนิตามัย , 2542)

การประสบความสำเร็จในชีวิต ไม่ใช่การเรียนได้เกียรตินิยมอันดับหนึ่งจากมหาวิทยาลัยอันดับหนึ่งของประเทศ มันเป็นเพียงแค่ความสำเร็จในชีวิตการเรียนเท่านั้น แต่ชีวิตนอกรั้วสถาบันการศึกษา ต้องทำงานอย่างโดดเด่นที่เข้ากับใคร ๆ ไม่ได้เลย คุณจะควบคุมความคิดของคุณให้เป็นไปในแง่บวกได้หรือไม่ คนที่มี EQ. สูง กับคนที่มี EQ. ต่ำจะจัดการกับสถานการณ์เช่นนี้ ต่างกัน (นพ.สันต์ ศัลยศิริ , 2548)

การได้มาซึ่งความสำเร็จในการทำงานนั้น ปัจจัยที่สำคัญ นอกเหนือจากการที่ผู้บริหารต้องมีทักษะและความสามารถในการทำงานแล้ว ผู้บริหารต้องมีความสอดคล้องของปัจจัยความฉลาดทางสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ (วีระวัฒน์ ปันนิตามัย , 2542) ดังปรากฏในรายงานการวิจัย ของพิมพรรณ กวางเดินดง (2542) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง ความเป็นผู้นำ การมองโลกในแง่ดีและความสำเร็จในการทำงานของวิศวกร พบว่า วิศวกรที่ประสบความสำเร็จนั้น นอกเหนือจากจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการ

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) หรือ อีคิว (EQ) เป็นความสามารถอีกส่วนหนึ่งของมนุษย์ ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และความเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง และนำเอาความรู้สึกเหล่านั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างบุคคล ซึ่งประกอบด้วยการตระหนักรู้ในอารมณ์ของตนเอง สามารถจัดการบริหารอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถตั้งใจและให้กำลังใจตนเองได้ รับรู้และเข้าถึงความรู้สึกอารมณ์ของผู้อื่นในลักษณะใจเขาใจเรา และมีทักษะทางสังคมในการพัฒนาสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น (ทศพร ประเสริฐสุข , 2543 : 118 – 119)

EQ. หรือการบริหารอารมณ์อย่างฉลาด เป็นทักษะหนึ่งที่กำลังกล่าวถึงกันมากในปัจจุบัน และเป็นที่ยอมรับกันทุกวงการแล้วว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับการมีความสุขและประสบความสำเร็จในทุกด้านของชีวิตอย่างแท้จริง (นพ.สันต์ ศัลยศิริ , 2548)

การบริหารอารมณ์อย่างฉลาด คือ ความสามารถในการเข้าใจตัวเองอย่างถ่องแท้ รู้จักคิดชอบชั่วดี รู้จักข้อดีข้อเสียของตนเอง สามารถควบคุมความคิดคำพูด และการกระทำของตนเองและแสดงออกมาได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ โดยไม่ส่งผลกระทบที่ไม่ดีต่อความรู้สึกของตัวเองและผู้อื่น สามารถสร้างแรงขับเคลื่อนจากภายในเพื่อผลักดันตัวเองไปสู่เป้าหมายอย่างมีสติและปัญญา และท้ายที่สุดคือ สามารถสร้างสรรค์อารมณ์ในด้านบวก รู้เท่าทันอารมณ์ของผู้อื่นเพื่อสานสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างตัวเรากับคนรอบข้างได้จนเป็นที่ยอมรับของทุกคน (นพ.สันต์ ศัลยศิริ , 2548)

คนที่มีความฉลาดทางสติปัญญาเพียงด้านเดียว อาจเป็นการไม่เพียงพอที่จะทำให้ชีวิตประสบผลสำเร็จ เห็นได้จากตัวอย่างจำนวนมาก ที่คนมีไอคิวสูง มีปัญหาในการปรับตัว ไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนฝูงหรือเพื่อนร่วมงาน ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจาก การสำคัญ ตนเองว่าเหนือกว่าใคร จึงมองผู้อื่นว่ามีความสามารถน้อยกว่า จึงเกิดปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผลที่ตามมาคือ สัมพันธภาพของคนในหน่วยงาน ขาดการพึ่งพาอาศัยกัน ความเอือมอาทรต่อกัน โดยลักษณะดังกล่าว เป็นส่วนหนึ่งของ ความฉลาดทางอารมณ์

คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์นั้น แสดงออกโดยเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถเข้ากับคนอื่นได้ดี สามารถสร้างสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ และรักษาสัมพันธภาพได้ยืนยาว รู้จักจัดการกับปัญหา สามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างดี (อุษา จารุสวัสดิ์ , 2541)

คนที่ไม่มีความฉลาดด้านนี้ (EQ.) มักจะเสียเวลาไปกับความสับสนทางความคิด ขัดแย้งกับผู้อื่น ขาดการควบคุมตนเองที่ดี จนส่งผลให้เกิดปัญหาหลาย ๆ อย่างตามมาอีกมากมาย และเมื่อต้องเผชิญหน้ากับ

นายแพทย์สันต์ ศัลยศิริ ได้กล่าวถึง EQ. กับการทำงาน ไว้ดังนี้ “การทำงาน นั้น นอกเหนือไปจากการมีความรู้ความสามารถแล้วยังต้องมี EQ. ที่ดีอีกด้วย เพราะในการทำงานอะไรก็แล้วแต่ ย่อมจะต้องมีการสื่อสารกับผู้อื่น มีการประสานการทำงานร่วมกันเป็นหน่วยเป็นฝ่าย หากเรามีเพียงความรู้ ความสามารถแต่ขาดทักษะทาง EQ. ที่ดี งานก็คงออกมาอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้หน่วยงานหรือองค์กร นั้นเสื่อมถอยลงไปได้

หากคุณมีระดับของ EQ. สูง และสามารถนำ EQ. ไปใช้ในการทำงานได้ดี จะทำให้คุณเป็นคนที่มีมองโลกในแง่ดี มีความคิด ความรู้สึกที่ดีที่จะผลักดันตัวเองไปสู่จุดหมายตามที่ฝันไว้ได้ มีความสามารถในการปรับตัวหรือเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขอื่น ๆ ของหน่วยงานหรือองค์กรได้อย่างเหมาะสมและยืดหยุ่น จะทำให้คุณสามารถรับมือกับปัญหาหรือความขัดแย้งในเรื่องที่เกี่ยวกับการทำงานได้อย่างเป็นระบบ มีเหตุผล ชาญฉลาดและเป็นไปได้ด้วยจิตใจที่สงบเยือกเย็นไม่เกรียด และสามารถเป็นผู้ช่วยหรือผู้เข้าไปทำหน้าที่ประสานความขัดแย้งระหว่างพนักงานอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความยุติธรรม

ทำให้คุณเข้าใจถึงความต้องการของตัวเองอย่างแท้จริง รู้ว่าตัวเองต้องการสิ่งใด และ จะดำเนินการอย่างไรจึงได้มา รวมถึงยังมีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร การประสานงานกับพนักงานคนอื่น ๆ เจ้าหน้าที่ ลูกน้อง ลูกค้า ได้อย่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสามารถสนองตอบความต้องการของผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และรวดเร็ว ” (สันต์ ศัลยศิริ 2548 : 40)

นอกจากนั้น ผู้บริหารระดับสูงในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า “ผู้บริหาร ที่มี EQ. สูง สามารถบริหารสถานศึกษาให้มีความสำเร็จได้สูง ซึ่งความสัมพันธ์นี้มีสูง เป็นความสัมพันธ์ทางตรง และถ้าผู้บริหารมี EQ. ต่ำ จะมีความสามารถในการบริหารต่ำตามไปด้วย เพอร์เซ็นต์ของผู้บริหารที่มี EQ. ต่ำ ที่จะบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จมีค่อนข้างน้อย

เนื่องจาก EQ. เป็นตัวควบคุมพฤติกรรมผู้บริหารตั้งแต่การวางตัว การควบคุมอารมณ์ การสื่อสาร และอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นผลต่อบรรยากาศการบริหาร เทคนิคการบริหารและบรรยากาศ ในองค์กร สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะมีผลและมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุณภาพของการศึกษา (สมเกียรติ บุญรอด 2549 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ.) ของผู้บริหารสถานศึกษาหรือของบุคคลใด วิชาใด อาชีพใดก็ตาม เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างหนึ่งในการทำงานและอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเป็นสุข จะส่งเสริมให้บุคคลนั้น

ดังนั้น EQ. จึงเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงมีและพยายามฝึกตนเองให้เกิดขึ้นภายในตัวเอง ไม่ว่าจะเกิดจากการเรียนรู้ ศึกษาอบรมหรือฝึกตัวเอง (แดง วรศักดิ์ดิพนธ์ 2549 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

การศึกษาเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา ครั้งนี้เป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะศึกษาค้นพบความจริง เพราะหากการค้นพบครั้งนี้และสรุปเป็นเช่นไร ย่อมได้ประโยชน์ต่อการที่ทีมงานบริหารระดับสูง จะได้นำไปใช้เป็นข้อมูลตัดสินใจในการบริหารพัฒนากระบวนการทำงาน ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีหลักเกณฑ์ต่อไป (นฤต นิยมไทย 2549 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

จากความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า ผู้บริหารหน่วยงานหรือผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการทำงานแล้ว ควรมีความฉลาดทางอารมณ์ หรือ EQ. เป็นคุณสมบัติร่วมที่สำคัญ นั่นคือ ต้องเป็นผู้ที่ตระหนักรับรู้อารมณ์ของตนที่เกิดจากสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอก สามารถปรับหรือจัดการกับอารมณ์โดยการควบคุม เพื่อให้เกิดผลทางบวกทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีความสามารถในการสร้างความพึงพอใจ การสร้างสัมพันธภาพที่ดี การสร้างความนับถือ และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการบริหารจัดการองค์กร ที่ใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชน จำเป็นต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับประสิทธิภาพการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะเป็นไปในลักษณะใด ความฉลาดทางอารมณ์ จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการทำงานอย่างไร โดยมุ่งเน้นศึกษากับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งผลการศึกษาวิจัย จะทำให้ทราบถึง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และความสำเร็จในการการทำงานโดยเฉพาะ ทำให้ทราบว่า องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ ทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ ด้านดี ด้านเก่งและด้านสุข องค์ประกอบด้านใดที่สามารถทำนายความสำเร็จในการทำงานได้เด่นชัดที่สุด เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการทำงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยจำแนกตามประสบการณ์ทางการบริหาร และวุฒิทางการศึกษา

วิธีการศึกษา

ประชากร

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาจากประชากร ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในปีการศึกษา 2549 จำนวน 114 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 144 คน โดยใช้ตารางสุ่มของเกรจซีและมอร์แกน (Krejcie & morgan) โดยการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จำแนกประชากรตามสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 228 โรงเรียน โดยแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มอำเภอ

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการจัดสรรตามสัดส่วนของประชากร

ขั้นตอนที่ 3 ทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 4 ชนิด คือ

1. แบบสอบถามลักษณะทางประชากร (Demographic Data) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการจัดแบ่งกลุ่มตัวแปรลักษณะประชากร เพื่อแบ่งกลุ่มตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

1.1 เพศ คือ ชายและหญิง

1.2 อายุ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

อายุต่ำกว่า 30 ปี

อายุ 30 – 45 ปี

อายุมากกว่า 45 ปี

1.3 ระดับการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

ต่ำกว่าปริญญาตรี – ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

1.4 ประสบการณ์ในการบริหาร แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

ต่ำกว่า 10 ปี

ระหว่าง 11 – 15 ปี

ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

2. แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ของ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2543) ซึ่งพัฒนาตามแนวคิดของ Goleman ประกอบด้วยคำถามจำนวน 52 ข้อ แต่ละข้อคำถามให้เลือกเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านดี ประกอบด้วย การควบคุมอารมณ์ การเห็นใจผู้อื่นและความรับผิดชอบ

ประกอบด้วยคำถามจำนวน 17 ข้อ (ข้อ 1 – 17)

2. ด้านเก่ง ประกอบด้วย การเป็นผู้มีแรงจูงใจ การตัดสินใจและแก้ปัญหาและ

สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ประกอบด้วยคำถามจำนวน 18 ข้อ (ข้อ 18 – 35)

3. ด้านสุข ประกอบด้วย การภูมิใจในตนเอง ความพึงพอใจในชีวิตและความสุขสงบ

ทางใจ ประกอบด้วยคำถามจำนวน 17 ข้อ (ข้อ 36 – 52)

การแปลผลคะแนน หากคะแนนที่ได้ในความฉลาดทางอารมณ์รวมและแต่ละองค์ประกอบ สูงกว่าเกณฑ์ปกติที่กำหนด หมายถึง บุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง แต่หากคะแนนที่ได้ในความฉลาดทางอารมณ์รวมและองค์ประกอบ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายถึง บุคคลนั้น มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ (วารุณี คุณธรรมศภาพร, 2545)

3. แบบวัดความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งเป็นแบบประเมินตนเองของผู้บริหาร โดยมุ่งเน้นการรับรู้เกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของตนเอง ซึ่งประกอบด้วยคำถามจำนวน 12 ข้อ แบ่งตามเกณฑ์ 12 ด้าน ได้แก่ 1. ประสิทธิภาพในการทำงาน 2. ประสิทธิภาพในการทำงาน 3. ความก้าวหน้าในการทำงาน 4. การได้รับความยอมรับนับถือจากหน่วยงานภายนอก 5. การได้รับความเชื่อถือจากผู้บังคับบัญชา 6. ความพึงพอใจในงาน 7. รับรู้การประเมินเชิงบวกจากเพื่อนร่วมงาน 8. ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา 9. ความพึงพอใจของผู้รับบริการ 10. การริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ในการทำงาน 11. ความภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์แก่ส่วนรวม 12. ประโยชน์ที่องค์กรได้รับจากงานที่ปฏิบัติ

4. แบบสอบถามปัญหาในการบริหารงาน ซึ่งดัดแปลงจากแบบสอบถามระดับปัญหางาน ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 23 ข้อ จำแนกปัญหาในการบริหารงาน 10 ด้าน ได้แก่ มนุษยสัมพันธ์ การสื่อสาร การบังคับบัญชา ความไว้วางใจ ความเคารพนับถือ การควบคุม ความมั่นคงทางอารมณ์ เทคนิคงาน การต่อต้านจากผู้ใต้บังคับบัญชาและความยืดหยุ่น โดยคำตอบให้เลือกเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการสร้างเครื่องมือวิจัยและตรวจสอบข้อมูล

1.1 สร้างแบบสอบถามลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร

1.2 สร้างแบบวัดความสำเร็จในการทำงาน โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity)

1.3 นำแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ และแบบวัดความสำเร็จในการทำงาน ไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คนเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด (Reliability) โดยวิธีของ Cronbach & Alpha Coefficient

1.4 นำแบบสอบถามปัญหาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งดัดแปลงจากแบบสอบถามปัญหาในการบริหารงาน ของ วิศวกรในโรงงานอุตสาหกรรม ของ พิมพ์พรณ กวางเดินดง (2542) โดยอาศัยข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมปัญหาทั้ง 10 ด้าน ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงทางเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประกอบด้วย

- 1) อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 1 คน
- 2) ผู้บริหารการศึกษาระดับสูง ในเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 1 ที่รับผิดชอบงานบริหารบุคลากร จำนวน 2 คน
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่น รางวัลเกียรติยศระดับจังหวัดหรือระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 2 คน

2. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

2.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์พิจารณาอนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด

2.2 ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัว ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองและบางส่วนส่งทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบประเมินที่รวบรวมคืนได้ทั้งหมดมาตรวจคัดไว้เฉพาะที่มีความสมบูรณ์ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. นำแบบประเมินที่เก็บรวบรวมได้ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยได้ใช้โปรแกรม SPSS for Windows
2. ตรวจให้คะแนนแบบประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - 1) ข้อความในแบบประเมินที่มีลักษณะไปในทางบวก (Positive)
 - 2) ข้อความในแบบประเมินที่มีลักษณะไปในทางลบ (Negative)
3. เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.00	หมายความว่า มีความฉลาดทางอารมณ์สูงที่สุด
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายความว่า มีความฉลาดทางอารมณ์สูง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายความว่า มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายความว่า มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำที่สุด
4. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบประเมินและวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ร้อยละ (%)
5. ข้อมูลเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ จำแนกตามสถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6. เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ ของ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ระหว่างกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยใช้ t-test แบบ Independent และ F-test สำหรับกรณีเปรียบเทียบกลุ่มประสบการณ์การบริหารต่างกันและเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ทำการทดสอบรายคู่ โดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา กำแพงเพชร เขต 1

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้คือด้านเก่ง รองลงมาคือ ด้านสุข และด้านดี

1.1 ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านดี

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านดี ในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การควบคุมอารมณ์และ ความต้องการของตนเอง รองลงมา คือ การเห็นใจผู้อื่นและความรับผิดชอบ ตามลำดับ

1.1.1 การควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี : การควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง ในภาพรวม อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ฉันบอกไม่ได้ว่า อะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ รองลงมาคือเวลาโกรธหรือไม่สบายใจ ฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไร ขึ้นกับฉัน และฉันสามารถรอคอย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ

1.1.2 การเห็นใจผู้อื่น พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี : การเห็นใจผู้อื่น ในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือฉันสังเกตได้ เมื่อคนใกล้ฉันมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง รองลงมาคือ ฉันยอมรับได้ว่า ผู้อื่นก็อาจมีเหตุผลที่จะไม่พอใจการกระทำของฉัน และแม้ว่าจะมีภาระต้องทำ ฉันก็ยังรับฟังความทุกข์ ของผู้อื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ และฉันรู้สึกที่ผู้อื่นชอบเรียกร้องความสนใจมากเกินไป

1.1.3 ความรับผิดชอบ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี : ความรับผิดชอบ ในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือเมื่อทำผิด ฉันสามารถกล่าวคำว่า “ขอโทษ” ผู้อื่นได้ รองลงมาคือถึงแม้จะต้องเสียผลประโยชน์ส่วนตัวไปบ้างฉันก็ยังดีที่จะทำเพื่อส่วนรวม และฉันยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ยาก

1.2 ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านเก่ง

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านเก่ง ในภาพรวม อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น รองลงมา คือ การรู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง และการตัดสินใจและการแก้ปัญหา

1.2.1 การรู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่ง : รู้จักและมีแรงจูงใจในตนเองในภาพรวม อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ฉันรู้สึกมีคุณค่าเมื่อได้ทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ รองลงมาคือเมื่อต้องเผชิญอุปสรรคและความผิดหวัง ฉันก็จะ ไม่ยอมแพ้ และแม้จะเป็นงานยาก ฉันก็มั่นใจว่าสามารถทำได้

1.2.2 การตัดสินใจและการแก้ปัญหา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่ง : การตัดสินใจและการแก้ปัญหา ในภาพรวม อยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือเมื่อต้องการทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกันฉันตัดสินใจได้ว่าควรทำอะไรก่อนหลัง รองลงมาคือฉันพยายามหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา โดยไม่คิดเอาเองตามใจตัวเอง และฉันรู้สึว่าการตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นเรื่องยากสำหรับฉัน

1.2.3 การมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่ง : การมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ในภาพรวม อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ฉันเห็นคุณค่าในน้ำใจที่ผู้อื่นมีต่อฉันรองลงมาคือฉันมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน และฉันทำความรู้จักกับคนอื่นได้ง่าย

1.3 ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสุข

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสุข ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความพึงพอใจในชีวิต รองลงมา คือ ความสงบสุข และความภูมิใจในตนเอง

1.3.1 ความภูมิใจในตนเอง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านด้านสุข : ความภูมิใจในตนเอง ในภาพรวม อยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดีที่สุด รองลงมาคือ ฉันทำหน้าที่ได้ดี ไม่ว่าอยู่ในบทบาทใด และฉันไม่มั่นใจในการทำงานที่ยากลำบาก

1.3.2 ความพึงพอใจในชีวิต พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุข : ความพึงพอใจในชีวิต ในภาพรวม อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือทุกปัญหามีทางออกเสมอ รองลงมาคือฉันพอใจกับสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ และแม้สถานการณ์จะเลวร้าย ฉันก็มีความหวังว่าจะดีขึ้น

1.3.3 มีความสงบสุข พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุข : มีความสงบสุข ในภาพรวม อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เมื่อว่างเว้นจากภาระหน้าที่ ฉันจะทำในสิ่งที่ฉันชอบ รองลงมาคือ ฉันสามารถผ่อนคลายตนเองได้ แม้จะเหน็ดเหนื่อยจากภาระหน้าที่ และเมื่อรู้สึกไม่สบายใจ ฉันมีวิธีผ่อนคลายอารมณ์ได้

2. การศึกษาความสำเร็จในการทำงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 1

ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 มีความสำเร็จในการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ในข้อเมื่อเปรียบเทียบกับผู้บริหารระดับเดียวกันกับท่านที่เริ่มทำงานพร้อมกัน ท่านมีความก้าวหน้าในการทำงานมากกว่า อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รู้สึกพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา และหยาดเหงื่อและชีวิตอุทิศเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม รองลงมาคือท่านได้ริเริ่มกระบวนการทำงาน หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ในโรงเรียนอยู่เสมอ และผู้ปกครองนักเรียนรู้สึกพึงพอใจในคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนของท่าน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 1

ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี : การควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง : มีความสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น และรวมทั้งด้านดี : การเห็นใจผู้อื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง : ตัดสินใจและแก้ปัญหา ด้านสุข : ภูมิใจในตนเอง และด้านสุข : พึงพอใจในชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี : เห็นใจผู้อื่น ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา แต่มีความสัมพันธ์กับด้านเก่ง : รู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านสุข : ภูมิใจในตนเอง ด้านเก่ง : มีความสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น ด้านเก่ง : ตัดสินใจและแก้ปัญหา และด้านดี : รับผิดชอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี : รับผิดชอบ ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา แต่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง : รู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง : รู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา แต่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข : ภูมิใจในตนเอง ด้านเก่ง : มีความสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น ด้านเก่ง : ตัดสินใจและแก้ปัญหา ด้านสุข : พึงพอใจในชีวิต และด้านสุข : มีความสุขสงบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง : ตัดสินใจและแก้ปัญหา ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา แต่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ด้านด้านสุข : ภูมิใจในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านเก่ง : มีความสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข : ภูมิใจในตนเอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา และไม่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทุกด้าน

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข : พึงพอใจในชีวิต มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุข : มีความสุขสงบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข : มีความสุขสงบ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทางการบริหาร

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ทางการบริหารต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ทางการบริหารต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ในด้านเก่ง : การมีสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น ในข้อเป็นการยากสำหรับฉันที่จะโต้แย้งกับผู้อื่นแม้จะมีเหตุผลมากเพียงพอ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ทางการบริหารต่างกัน จะมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ความพึงพอใจในชีวิต: ฉันสนุกสานทุกครั้งกับกิจกรรมในวันหยุดสุดสัปดาห์

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกันอย่างไร มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง ข้อเวลาโกรธหรือไม่สบายใจ ฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับฉัน ฉันบอกไม่ได้ว่าอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ ฉันสามารถรอคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านดี : การเห็นใจผู้อื่น ฉันยอมรับได้ว่าผู้อื่นก็อาจมีเหตุผลที่จะไม่พอใจการกระทำของฉัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านดี: ความรับผิดชอบ ข้อเมื่อฉันทำผิด ฉันสามารถกล่าวคำขอโทษ ผู้อื่นได้ ฉันยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่น ได้ยาก ถึงแม้จะเสียผลประโยชน์ส่วนตัวไปบ้างฉันก็ยินดีที่จะทำเพื่อส่วนรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันอย่างไร มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ใน ด้านเก่ง : รู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง ข้อฉันรู้สึกมีคุณค่าเมื่อได้ทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ และฉันทำในสิ่งที่ต้องการโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกันอย่างไร มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ด้านสุข : ความพึงพอใจในชีวิต ในทุกข้อปัญหาามีทางออกเสมอ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เกือบทุกด้านโดยเรียงลำดับดังนี้คือด้านเก่ง : มีสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น รองลงมาคือด้านดี : ควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนให้มีคุณลักษณะของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ ในด้าน เก่ง และด้านดี โดยการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ทางอารมณ์ส่วนบุคคล ในส่วน

1.2 จัดสภาพแวดล้อมในที่ทำงานเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีของ บุคลากร รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์กันระหว่างผู้บริหารด้วยกัน และบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างกันและกัน

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งควรกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทั้งนี้ควรมีการจัดสรรงบประมาณเฉพาะ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ โดยใช้รูปแบบโมเดลของความฉลาดทางอารมณ์ให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา เพื่อให้ได้ผลการศึกษาน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น เช่น แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ที่เหมาะสมกับวัยวุฒิของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานโดยศึกษาเฉพาะงานที่ได้รับมอบหมาย

2.3 ควรมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร และติดตามผลของการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผ่านการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์แล้วเพื่อยืนยันผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

เอกสารอ้างอิง

กาญจนพุทฺธ ทิพยกนก. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการทำงานของ
ผู้บริหารระดับต้นในโรงงานอุตสาหกรรม. การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต.
เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

กิเลน ประลองเชิง. “หมายเหตุประเทศไทย,” ไทยรัฐ. 20 มกราคม 2549. หน้า 3.

โกลแมน ดาเนียล, ริชาร์ด โบยาตซ์ และแอนน์ แมคคิ. ผู้นำที่ยิ่งใหญ่...ฉลาดใช้อิคว. แปลจาก Best of
HBR on Leadership : Emotion Intelligent Leadership โดย ธนิกานต์ มาชะศิริานนท์ และนรินทร์
องค์อินทร์. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เนต , 2547.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ :
กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. (ชุดฝึกการอบรมด้วยตนเอง)

จิรพรรณ พิระวรรณกุล. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญ
ศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กำแพงเพชร : สถาบันราชภัฏ
กำแพงเพชร, 2545.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. ความฉลาดทางอารมณ์ในองค์กร. กรุงเทพฯ : เคแอลพี บุคส์, ม.ป.ป.

ทศพร ประเสริฐสุข. “ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา,” วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 5(1) : 16 ; 11
พฤษภาคม 2542.

เทอดศักดิ์ เดชคง. ความฉลาดทางอารมณ์. กรุงเทพฯ : พิมพ์ศพรินติ้ง, 2542.

_____. จากความฉลาดทางอารมณ์สู่สติปัญญา. กรุงเทพฯ : มติชน, 2543.

นภาพร วิจารณ์ปรีชา. ความฉลาดทางอารมณ์และผลการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาล
ภาครัฐ. การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, 2545.

พัชรา ถาวระ. การเปรียบเทียบสมรรถนะของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จสูงและต่ำในการปฏิบัติงานเป็น
พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

พิมพ์พรรณ กวางเดินดง. ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำ การมองโลกในแง่ดีและความสำเร็จในการทำงาน
ของวิศวกรโรงงานอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต เชียงใหม่ :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.

ฟิลด์แมน, ดาเนียล เอ. **อีคิวสำหรับผู้ผู้นำ**. แปลจาก Emotionally Intelligent Leadership โดย วราภรณ์ สืบสภาร. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2547.

วิทยา นาควัชร. **วิเคราะห์และวิจารณ์งานอาชีพพยาบาล**. จุลสารสมาคมศิษย์เก่าพยาบาลรามาริบดี, 2543.

วีระวัฒน์ ปิ่นนิตามัย. **เชาว์อารมณ์ (EQ) : ดัชนีวัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต**. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2542.

สันห์ ศัลยศิริ. **E.Q. : บริหารอารมณ์อย่างฉลาด**. กรุงเทพฯ : ชบา พับลิชชิ่ง เวิร์กส์, 2548.

สุขภาพจิต, กรม. (19 กันยายน 2548). **ความฉลาดทางอารมณ์**, [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.healthnet.in.th/text/forum1/smile/eq/eq1.html>.

_____. (19 กันยายน 2548). **องค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์**, [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://Computer.act.ac.th/education/eq/menu.html>.

_____. (19 กันยายน 2548). **การประชุมวิชาการประจำปี 2543 เรื่อง สุขภาพจิตดีด้วยอีคิว**. 6 – 8 กันยายน 2543. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต, 2543.

สุขภาพจิต, กรม. (19 กันยายน 2548). **แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์**, [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.watpon.com/test/emotional.htm>.

สุขภาพจิต, กรม. **อีคิว : ความฉลาดทางอารมณ์**. นนทบุรี : สำนักพัฒนาสุขภาพจิต, 2543.

สุรพงศ์ อำพันวงษ์. (19 กันยายน 2548). **อีคิว – ความฉลาดทางอารมณ์**, [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

http://www.elib-online.com/doctors/child_eq01.html.